

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2024-2030

Spis treści

WSTĘP	3
DIAGNOZA	5
I. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI	6
I.1. Obszar rewitalizacji w gminie Świeradów Zdrój.....	6
I.2. Charakterystyka obszaru rewitalizacji	8
II PROCES REWITALIZACJI	15
II.1. Wizja obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji	15
II.2. Cele rewitalizacji i kierunki działań w ramach procesu rewitalizacji	15
II.3. Podstawowe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne	16
II.4. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne o charakterze uzupełniającym.....	19
WDRAŻANIE	26
III ZARZĄDZANIE WDRAŻANIEM PROGRAMU REWITALIZACJI	27
III.1. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	27
III.2. Szacunkowe ramy finansowe.....	29
III.3. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych w proces rewitalizacji	30
III.3.1. Partycypacja społeczna na etapie opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji. 30	
III.3.2. Partycypacja społeczna na etapie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji	31
III.4. System wdrażania (realizacji) Gminnego Programu Rewitalizacji	31
III.5. System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji.....	33
SPÓJNOŚĆ	35
IV POWIĄZANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY	36
PRAWO	38
LOKALNE	
V. ODNIESIENIE DO OBOWIĄZUJĄCYCH PRZEPISÓW PRAWA LOKALNEGO	39
V.1. Określenie zmian w uchwałach	39
V.2. Zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego.....	39
V.3. Specjalna Strefa Rewitalizacji	40
Spis tabel	41
Załącznik – Mapa kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji	52

WSTĘP

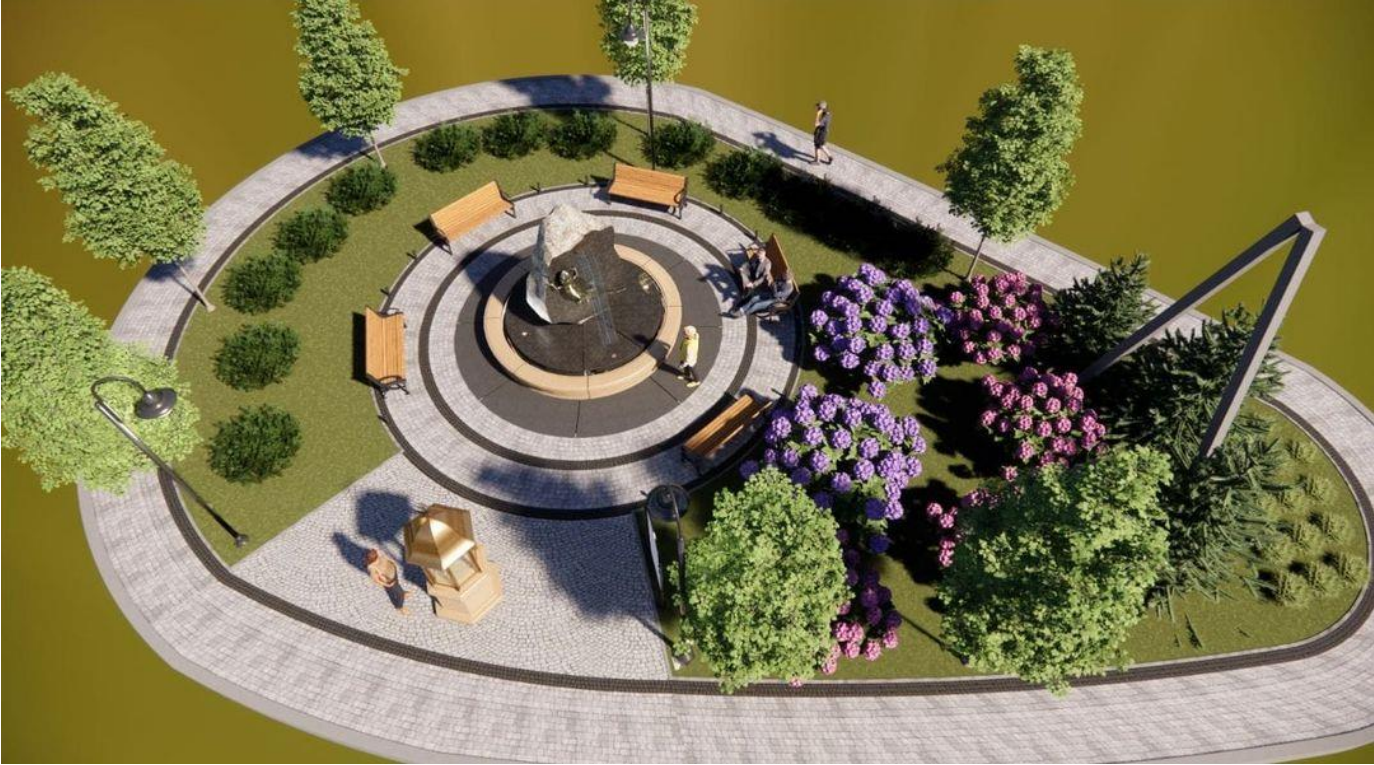
Gminny Program Rewitalizacji Gminy Świeradów-Zdrój programuje przedsięwzięcia prorozwojowe na obszarze rewitalizacji określonym w uchwale nr LXXIX/441/2023 Rady Miasta Świeradów-Zdrój z dnia 28 września 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego., poz. 5616). Do prac nad dokumentem przystąpiono na podstawie uchwały LXXXIII/478/2023 Rady Miasta Świeradów-Zdrój w z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2024-2030.

Gminny Program Rewitalizacji zawiera następujące elementy, wynikające wprost z ustawy o rewitalizacji:

- szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji obejmującą analizę negatywnych zjawisk oraz lokalnych potencjałów występujących na tym obszarze,
- opis sposobu realizacji przez gminny program rewitalizacji dokumentów strategicznych gminy, w tym strategii rozwoju gminy oraz strategii rozwiązywania problemów społecznych,
- opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji,
- cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk,
- opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, w tym:
  - listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz z ich opisami zawierającymi w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia: nazwę i wskazanie podmiotów je realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji, opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami (o ile dane te są możliwe do wskazania),
  - charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań,
- mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych,
- opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu,
- opis sposobu zapewnienia udziału interesariuszy w procesie rewitalizacji,
- system monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji,
- określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- określenie niezbędnych zmian w uchwale dot. Komitetu Rewitalizacji,

- wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania,
- wskazanie sposobu realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, w tym:
  - wskazanie zakresu niezbędnych zmian w planie ogólnym gminy,
  - wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany,
  - w przypadku wskazania konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji – wskazanie granic obszarów, dla których plan ten będzie procedowany łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także wytyczne w zakresie ustaleń tego planu,
- załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5000 opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej.

DIAGNOZA

I. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

I.1. Obszar rewitalizacji w gminie Świeradów-Zdrój

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji gminy Świeradów-Zdrój zostały ustanowione w drodze uchwały nr LXXIX/441/2023 Rady Miejskiej w Świeradów-Zdrój z dnia 28 września 2023 r. (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2023 r., poz. 5616).

Wyznaczając zasięg obszaru rewitalizacji kierowano się następującymi przesłankami:

- obszar rewitalizacji to całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk;
- obszar rewitalizacji to obszar o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego;
- obszar rewitalizacji nie może obejmować terenów większych niż 20% gminy oraz nie może być zamieszkiwany przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Obszar zdegradowany w gminie Świeradów-Zdrój obejmuje dwa podobszary:

Obszar zdegradowany, określony na podstawie analizy wskaźników, składa się z dwóch podobszarów:

- Świeradów-Zdrój - o powierzchni 111,1ha (**5,36% powierzchni** całkowitej miasta) oraz zamieszkiwany przez **714 osób (18,95% ogółu mieszkańców** miasta), w tym ulice: Stefana Batorego, Boczna, Cmentarna, Jarosława Dąbrowskiego, Dojazdowa, Dworcowa, Górską, Graniczna, Kolejowa, Marii Konopnickiej, Kościelna, Tadeusza Kościuszki, Konstytucji 3 Maja, Adama Mickiewicza, Nadbrzeźna, Elizy Orzeszkowej, Marszałka Józefa Piłsudskiego, Pod Skarpą, Bolesława Prusa, Ratowników Górskich, Spacerowa, Wczasowa, Willowa, Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Zielona, 11 Listopada;
- Czerniawa- Zdrój - o powierzchni 225,8ha (**10,88% powierzchni** całkowitej miasta) oraz zamieszkiwany przez **838 osób (22,24% ogółu mieszkańców** miasta), w tym ulice: ulice: Długa, Główna, Górzysta, Izerska, Klubowa, Sanatoryjna, Spadzista, Sudecka.

Ponieważ zamieszkiwany był przez 41,19% mieszkańców (co przekraczało limit 30% mieszkańców gminy wskazany w ustawie o rewitalizacji), dokonano kolejnych analiz w przypadku wyznaczonych podobszarów. Jednym z kluczowych kryteriów, oprócz koncentracji zjawisk negatywnych, była spójność i zwartość obszarowa oraz potencjał dla rozwoju lokalnego. Największa koncentracja zjawisk kryzysowych wystąpiła w centralnych częściach miasta. Jej rozwój może się przyczynić do poprawy sytuacji w całej gminie, ponieważ jako centra usługowe, administracyjne i społeczne, przyciągają mieszkańców ze wszystkich miejscowości. Aby zachować spójność obszaru oraz włączyć do niego miejsca, które posiadają potencjał dla rozwoju, w tym takie, na których zlokalizowane są obiekty przystosowane do prowadzenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych, utworzono dwa podobszary rewitalizacji o następującym układzie:

OR Świeradów-Zdrój– ulice: Stefana Batorego, Boczna, Jarosława Dąbrowskiego, Dolna, Dworcowa, Górska, Graniczna, Kolejowa, Marii Konopnickiej, Konstytucji 3 Maja, Kościelna, Elizy Orzeszkowej, Marszałka Józefa Piłsudskiego, Parkowa, Pod Skarpą, Ratowników Górskich, Spacerowa, 11 Listopada.

OR Czerniawa-Zdrój– ulice: Długa, Główna, Górzysta, Izerska, Sanatoryjna, Spadzista, Sudecka
Powierzchnia obszaru rewitalizacji wyniosła **265,5 ha – 12,81% powierzchni gminy.**

Zamieszkuje go **1106 osób**, tj. **29,35%** ogółu mieszkańców.

Tabela 1. Zestawienie wskaźników dla gminy Świeradów-Zdrój i obszaru rewitalizacji.

Wskaźnik	Wartość referencyjna	OR Świeradów	OR Czerniawa	Wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji
Współczynnik starości demograficznej - udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców [%]	27,79	21,73	26,31	23,87
Bezrobotni zarejestrowani na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	3,38	5,03	5,04	5,03
Udział bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	40,85	50,00	57,14	53,13
Udział bezrobotnych po 50. r.ż. w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	30,99	33,33	28,57	31,25
Osoby korzystające z pomocy społecznej (ogółem) na 1000 mieszkańców	25,48	69,61	23,21	47,92
Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców	11,41	25,47	5,80	16,27
Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 1000 mieszkańców	9,29	30,56	9,67	20,80
Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii na 1000 mieszkańców	6,90	25,47	9,67	18,80

Zaległości czynszowe na 1 mieszkańca [zł]	14,50	32,90	40,83	36,61
Przestępstwa i wykroczenia stwierdzone w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	80,8	307,30	19,34	172,69
Podmioty gospodarcze na 1000 mieszkańców	80,68	242,78	110,25	180,83
Stosunek długości sieci kanalizacyjnej do sieci wodociągowej [%]	67,38	73,51	31,68	58,59
Udział budynków w CEEB, w których wykazano użytkowanie źródła ciepła na paliwa stałe w ogólnej liczbie zgłoszonych do CEEB budynków [%]	30,53	27,86	43,35	34,02
Udział obiektów zabytkowych w ogólnej liczbie budynków [%]	0,85	5,56	16,67	4,05

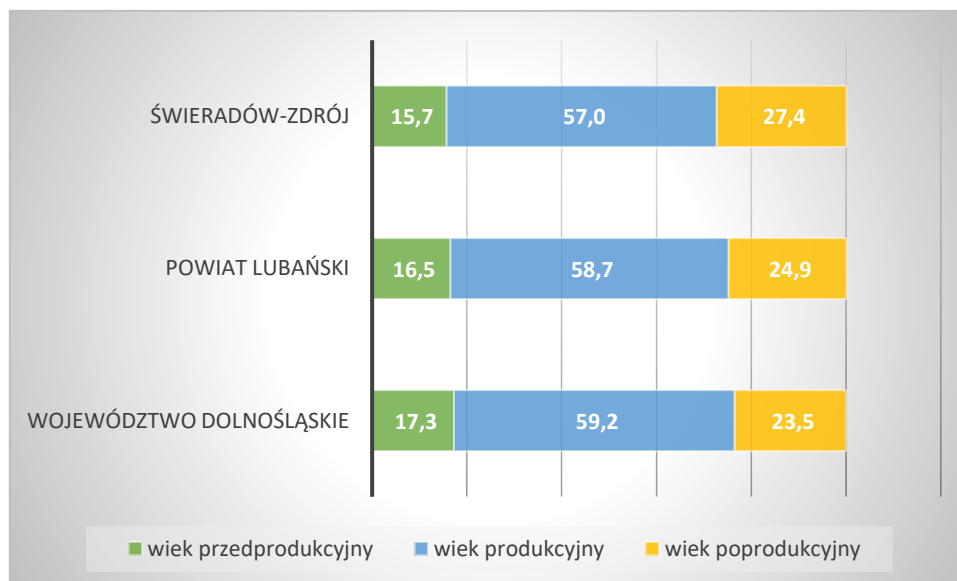
Źródło: opracowanie własne.

I.2. Charakterystyka obszaru rewitalizacji

W Gminie Świeradów-Zdrój zróżnicowany jest udział ekonomicznych grup wieku w obrębie województwa dolnośląskiego, powiatu lubańskiego i miasta Świeradowa-Zdroju. Miasto na tle pozostałych dwóch jednostek wygląda niekorzystnie: zdecydowanie jest wyższy udział osób w wieku poprodukcyjnym (o 2,5 punktu procentowego większy niż w powiecie i o 3,9 pp. większy niż w województwie) oraz niższy udział osób w wieku przedprodukcyjnym (odpowiednio o 0,8 i 1,6 pp.). W przypadku drugiej grupy wiekowej różnice są mniej znaczące,

jednak zważywszy na postępujące procesy starzenia się społeczności lokalnej, również należy je uznać za niepokojące.

Rys. 1 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ogóle ludności w 2021 r. w Świeradowie-Zdroju na tle powiatu lubańskiego i województwa dolnośląskiego[%].

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Według danych Urzędu Miasta Świeradów-Zdrój w 2022 r. sytuacja uległa dalszemu pogorszeniu i udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym wynosił już 27,79%. W przypadku niektórych ulic miasta wszyscy mieszkańcy reprezentowali tę grupę wiekową, choć sytuacja taka miała miejsce w tych częściach miasta, gdzie zameldowana była zaledwie jedna osoba. Co najmniej 40% mieszkańców osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły na ulicach: Boczna, Budowlanych, Gołębia, Kazimierza Wielkiego, Młyńska, Nad Potokiem, Marii Skłodowskiej-Curie, Strumykowa, Szkolna, Wiśniowa, Władysława Jagiełły, Zacisze, Zamknięta, Zielona oraz Żwirki i Wigury. Bardziej korzystna sytuacja demograficzna ma miejsce w Czerniawie-Zdrój jednak należy zauważyć, że jest to nadal bardzo wysoki poziom starości demograficznej. Dzięki rozwojowi medycyny i przemianom w zakresie zatrudnienia ludzie żyją coraz dłużej. Seniorzy mają czas i możliwości zdrowotne, aby podejmować różnego rodzaju aktywności zmierzające do samorozwoju. Zwiększająca się liczba osób starszych w społeczeństwie powoduje potrzebę dostosowania usług zdrowotnych w zakresie zwiększenia liczby lekarzy specjalistów w zakresie chorób osób starszych (geriatria), tak aby zwiększyć dostępność tych usług – rosnące zapotrzebowanie powoduje konieczność zwiększenia podaży określonych usług. Poza opieką zdrowotną (lekarze pierwszego kontaktu, lekarze specjaliści, opieka szpitalna) istnieje konieczność rozwijania oferty usług opiekuńczych (domów opieki, hospicjów, domów spokojnej starości), co wynika z faktu, że osoby najstarsze również w większym stopniu niż młodsze żyją samotnie, nie mając nikogo, kto może się nimi zaopiekować, jak również częściej chorują lub są niepełnosprawne.

Z jednej strony większy udział takich osób w społeczeństwie powoduje, że osoby te są bardziej „widoczne”, a inni mogą realnie zetknąć się z problemami takich ludzi. Zwiększa to także świadomość społeczną i uwrażliwia społeczność na potrzeby tych, którzy znajdują się w wieku poprodukcyjnym. Z drugiej zaś strony może także dojść do wykluczenia społecznego osób starszych, pomijania ich w życiu społecznym, postrzegania ich przez pryzmat wieku czy uznawania za ludzi niemogących w pełni uczestniczyć w życiu społecznym. Jest to błędny sposób myślenia. Osoby starsze mogą być źródłem wiedzy i doświadczenia. Dlatego też w ostatnich latach często powstają inicjatywy skierowane nie tylko do nich, ale też do innych grup, co ma na celu integrację społeczności i pokazanie wartości, jakie wnoszą do społeczeństwa ludzie starsi. Innym rodzajem wykluczenia może być np. wykluczenie cyfrowe (nieumiejętność korzystania z nowych technologii – komputerów czy Internetu) lub ze względu na wiek (brak możliwości wcześniejszego uzyskania odpowiednich umiejętności). Dlatego dla osób starszych organizowane są specjalne kursy zapobiegające wykluczeniu cyfrowemu (nauka obsługi komputera itp).

Inny problem, z którym mierzą się mieszkańcy obszaru rewitalizacji, to bezrobocie. Łącznie na obszarze rewitalizacji mieszkają 32 osoby zarejestrowane jako bezrobotne, podczas gdy w całej gminie jest to 71 osób (46%). Aż 16 z nich to kobiety (na 39 w gminie, czyli 41%). Bezrobocie wśród kobiet to istotny problem, zwłaszcza w kontekście takich zagadnień jak niższe płace dla kobiet czy „wypadnięcie” z rynku pracy w związku z wychowaniem dzieci. To sprawia, że otrzymują one niższe emerytury, niepozwalające na samodzielne utrzymanie się po zakończeniu aktywności zawodowej.

Generalnie udział liczby osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym spada i osiąga bardzo korzystne wartości: w województwie dolnośląskim od 2017 do 2021 r. odnotowano spadek z 3,9% do 3,4%, w powiecie lubańskim z 4,6% do 3,9%, a w Świeradowie-Zdroju z 4,8% do 4,3%.

Dodatkowym problemem na terenie rewitalizacji w gminie Miejskiej Świeradów-Zdrój są osoby długotrwale bezrobotne powyżej 50 roku życia, stanowią aż 40% w stosunku do liczby bezrobotnych w gminie.

Bezrobocie, jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy. Następstwem trudności finansowych jest obniżenie standardu życia, ale także pozbawienie bezrobotnego możliwości nabywania dóbr, które są symbolami statusu. Prowadzi to do obniżenia samooceny pozycji społecznej, jak i do postrzegania przez innych statusu bezrobotnego jako niższego. W miarę trwania bezrobocia pogłębia się izolacja społeczna i jednoczesny spadek aktywności. Jest to wynikiem bądź rozluźnienia się więzi z dawnymi kolegami z miejsca pracy, unikania bezrobotnego przez innych znajomych obawiających się prośb o pomoc, bądź dobrowolnego ograniczania przez bezrobotnego kontaktów towarzyskich, dlatego że nie chce on pokazywać

publicznie swojej trudnej sytuacji. Następuje osłabienie poczucia wspólnoty interesów z zatrudnionymi, przy jednoczesnym braku więzi z grupami niepracującymi. Zaobserwować można często zjawisko tzw. załamania się struktury czasu. Gdy rozkład zajęć nie jest już wyznaczony godzinami pracy, występują trudności z organizowaniem i wykorzystaniem czasu. Regułą jest obsesyjne zaabsorbowanie problemem czasu, jego ilością, niemożnością wykorzystania, poczuciem, że się czas zabija. Ma to konsekwencje w emocjach i zachowaniu. Wywołuje zniechęcenie, a nawet spowolnienie ruchów. Pogłębiający się niedostatek, izolacja społeczna, niemożność znalezienia nowego zatrudnienia, zależność od innych, upokorzenia, poczucie obniżenia statusu i zamknięcia w domu pogarszają samopoczucie psychiczne. Zwiększają bowiem niepokój o przyszłość, rozdrażnienie, poczucie bezradności, obniżają samoocenę. Na samopoczucie bezrobotnego silnie wpływają jego wyobrażenia o tym, jak inni go postrzegają i oceniają. Te wyobrażenia wywołują często poczucie napiętnowania.¹ Kumulacja negatywnych czynników zlokalizowanych w regionie w bezpośrednim środowisku zamieszkania rodziny oraz dotyczących samej rodziny objawia wizję nierzadko pozbawionej pozytywnej wizji życia, doznającej destrukcyjnego oddziaływania bezrobocia – rodzin².

Analiza natężenia problemów społecznych Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój pozwala stwierdzić, że jednym z najdotkliwiej odczuwanych problemów jest trudna sytuacja finansowa i brak środków do życia na poziomie umożliwiającym pełne zaspokojenie niezbędnych potrzeb. Zjawisko to definiowane jest w systemie pomocy społecznej jako ubóstwo. Brak dochodów lub dochody nie wystarczające na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, to także przyczyny trudności w innych sferach życia społecznego, zwłaszcza w kwestiach zdrowotnych i edukacyjnych. Brak środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych należy traktować priorytetowo. Jest to bowiem problem, który wpływa na jakość życia mieszkańców oraz ogranicza możliwości rozwoju społecznego i gospodarczego. Problemem powiązanim z ubóstwem jest bezrobocie. Brak zatrudnienia wpływa na wysokość dochodów mieszkańców, co pozostaje w ścisłej korelacji z problemem ubóstwa. Brak zatrudnienia to brak dochodów, brak dochodów to trudności w zaspokajaniu życiowych potrzeb oraz ograniczenie możliwości inwestowania w edukację, zmianę lub podwyższanie kwalifikacji niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Konkluzja jest taka, że bezrobocie i ubóstwo pozostawiają osoby i rodziny w zamkniętym kręgu możliwości zmiany swojej sytuacji.³ Ponad ⅓ mieszkańców korzysta z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności, co może mieć związek z narastającym problemem starzenia się społeczeństwa. Średnio wśród 9 na 1000 mieszkańców miasta występuje niepełnosprawność, w tym szczególne nasilenie tego problemu (wyższe niż 50 osób na 1000) zdiagnozowano w przypadku ulic: Bocznej, Cmentarnej, Jarosława Dąbrowskiego, Dolnej, Gajowej, Granicznej, Łąkowej, Adama Mickiewicza, Ratowników Górskich czy Kardynała Stefana Wyszyńskiego. W ujęciu jednostek strukturalno-urbanistycznych zjawisko

---

¹ Reszke, Wobec bezrobocia: opinie i stereotypy, Wyd. Naukowe Śląsk, Katowice 1999; F. Znaniecki, Socjologia bezrobotnych, „Kultura i Społeczeństwo” nr 1, 199

² Z. Tyszka, Mikro-, mezo-, makrosocjalne uwarunkowania bezrobocia i jego skutki w rodzinie, [w:] Bezrobocie w małych miastach, R. B. Woźniak (red.), Koszalin 199

³ Tamże, s 34

to jest bardziej nasilone w przypadku Świeradowa-Zdroju (około 10/1000 mieszkańców wobec prawie 8/1000 mieszkańców Czerniawy-Zdrój). Z kolei ponad ¼ mieszkańców Świeradowa-Zdroju korzystających z pomocy społecznej potrzebuje wsparcia ze względu na uzależnienie od alkoholu bądź narkotyków - średnio jest to 7 na 1000 mieszkańców.

W *Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2021 r.* Świeradów-Zdrój został wymieniony jako jedna z 5 gmin miejskich w województwie dolnośląskim, które dysponują najmniejszą liczbą lokali komunalnych. Według danych GUS w 2020 r. w powiecie lubańskim średnie zaległości czynszowe na 1 lokal mieszkalny wynosiły 13 919,77 zł. W Świeradowie-Zdroju w 2022 r. łączna wysokość zaległości wyniosła 54 623,712 zł, czyli 14,50 zł w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Najwyższe zaległości, przekraczające 100 zł, występują na ulicach: Graniczna i Główna. Zdecydowanie wyższe są zatem w przypadku Czerniawy-Zdrój, dla której wynoszą one średnio 23,69 zł, podczas gdy dla Świeradowa-Zdroju 11,71 zł.

Gmina przy współpracy z innymi podmiotami musi zatem podejmować działania zmierzające do wsparcia tych osób poprzez pokonanie problemów społecznych, takich jak bezrobocie czy niesamodzielność, a także włączenie ich w główny nurt życia społecznego, w tym kulturalnego, poprzez stworzenie szeregu usług dostępnych nieodpłatnie lub za niewielką odpłatnością. W przypadku problemów społecznych niezwykle istotne jest bowiem, iż często jeden z nich pogłębia kolejny.

W Świeradowie-Zdroju w 2022 r. stwierdzono wystąpienie 304 przestępstw lub wykroczeń. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje to średnio 81 zdarzeń. Ponad trzykrotnie wskaźnik ten przekroczony był na ulicach: Elizy Orzeszkowej, Marii Skłodowskiej-Curie, Spacerowej, Strażackiej, Wierzbowej, Źródlanej i 11 Listopada. Uwzględniając dwie części miasta, trudniejsza sytuacja występuje w Świeradowie, gdzie wskaźnik ten wynosi 92 zdarzenia na 1000 mieszkańców, podczas gdy w Czerniawie-Zdrój - 48/1000.

Poziom przedsiębiorczości zarówno w województwie dolnośląskim, jak i powiecie lubańskim ulega poprawie. Od 2017 r. średnio w województwie liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wzrosła o 12%, a w powiecie lubańskim o 16%. W Świeradowie-Zdroju wzrost wyniósł 14%, a przy tym liczba przedsiębiorstw na 1000 ludności jest znacząco wyższa niż w powiecie czy województwie. Ma to z pewnością związek z turystycznym i uzdrowiskowym charakterem miasta. Na wszystkich tych poziomach dominują najmniejsze podmioty, zatrudniające do 9 pracowników (po nieco ponad 97%). Największy udział wśród podmiotów gospodarczych mają w Świeradowie-Zdroju branże związane z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (16,9% ogółu podmiotów gospodarczych), obsługa nieruchomości (15,2%) oraz budownictwo (14,7%).

Tabela 2 Podmioty gospodarcze zarejestrowane w REGON na 1000 mieszkańców w latach 2017-2021 w gminie Świeradów-Zdrój na tle województwa dolnośląskiego i powiatu lubańskiego.

	2017	2018	2019	2020	2021
województwo dolnośląskie	127	129	132	136	142
powiat lubański	108	109	113	120	125

gmina Świeradów-Zdrój	154	158	165	169	175
------------------------------	-----	-----	-----	-----	-----

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W 2022 r. poziom przedsiębiorczości mierzony liczbą podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców wyniósł w Świeradowie-Zdroju 81. Wyraźnie zauważalna jest dysproporcja między dwiema częściami miasta: w Świeradowie wartość wskaźnika jest wyższa i wynosi 92 podmioty na 1000 mieszkańców, zaś w Czerniawie-Zdrój tylko 48.

Gmina Świeradów-Zdrój dysponuje dwiema mechaniczno-biologicznymi oczyszczalniami ścieków, w tym jedną obsługującą osiedle Czerniawa-Zdrój. Długość sieci kanalizacyjnej na terenie miasta wynosiła na koniec 2021 r. około 49 km. Część z rur wykonana jest z betonu lub kamionki i ze względu na wiek funkcjonowania charakteryzują się dużym stopniem zużycia, a co za tym idzie - wysoką częstotliwością występowania awarii.

Woda czerpana jest z 5 ujęć: Łużyca, Wrzos, Bronka Czecha, Czarny Potok oraz Teresa, Brunon, Stefan. W przypadku ujęć Wrzos i Bronka Czecha prowadząca od nich sieć wodociągowa wykonana została z rur PE, stalowych i żeliwnych, co wymusza konieczność ich wymiany (ze względu na wiek oraz niedostosowanie rozmiarów rur do potrzeb). Ponadto trzy pierwsze z wymienionych ujęć położone są na potokach, w trudno dostępnym terenie.

Średnio w mieście stosunek długości sieci kanalizacyjnej do wodociągowej wynosi nieco ponad 67%, co oznacza, że spora część gospodarstw domowych nie korzysta z miejskiego systemu kanalizacji. Zdecydowanie lepsza sytuacja występuje w części Świeradów (stosunek ten wynosi 88,21%) niż w Czerniawie-Zdrój (32,81%). Warto tu także nadmienić, że w niektórych częściach miasta mieszkańcy nie mogą korzystać z wodociągów.

Ze względu na położenie gminy Świeradów-Zdrój słynie on ze swoich uzdrowiskowych właściwości ze względu na występujący tu wyjątkowy mikroklimat oraz bogactwa wód mineralnych, radonowych i pokładów borowinowych, posiada ona potencjał do rozwoju turystyki lokalnej w oparciu o walory przyrodnicze. Istotne jest, aby całokształt polityk publicznych gminy uwzględniał ten potencjał i przyczyniał się do jego dalszego wzmacniania. Z tego względu istotne jest prowadzenie działań dotyczących obiektów i przestrzeni publicznych celem zmniejszania ich negatywnej presji na środowisko. Jednym z kierunków działań powinno być dalsze ograniczanie liczby źródeł ciepła opierających się na węglu, których udział na obszarze rewitalizacji jest wyższy niż średnio w gminie. Ograniczanie negatywnych skutków korzystania z pieców węglowych może też dodatkowo zachodzić przez rozwijanie terenów zielonych, itp.

Na terenie gminy Świeradów-Zdrój występują liczne obiekty zabytkowe, które wpisane są do wykazu zabytków prowadzonego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Na otoczenie przestrzenne Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój składa się historyczny układ przestrzenny oraz historyczna i współczesna zabudowa. Patrząc na obszar miasta z przestrzennego punktu widzenia, obejmuje ono dwie jednostki strukturalno-przestrzenne, połączone w 1973 r. w jedną jednostkę administracyjną, stanowiące w przeszłości niezależne ośrodki osadnicze, które funkcjonują obecnie w ramach organizacyjnych jednej gminy miejskiej Świeradów-Zdrój tj.:

- ✓ Świeradów-Zdrój (położony w dolinie rzeki Kwisy),

✓ Czerniawa-Zdrój (położona w dolinie Czarnego Potoku).

Funkcją wiodącą miasta jest funkcja uzdrowiskowa, natomiast uzupełniającymi: funkcja wypoczynkowo - turystyczna, mieszkaniowa i administracyjno - usługowa. Świeradów-Zdrój posiada dobrze zachowany historyczny układ przestrzenny o swobodnie rozrzuconej zabudowie. W rozplanowaniu miasta wyróżnia się zwarta zabudowa centrum z ulicą Zdrojową i dominantą Domu Zdrojowego z halą spacerową, kościół oraz park zdrojowy z promenadą, tarasami i układem ścieżek spacerowych. Duży jest tu udział terenów zieleni, na które składają się parki zdrojowe oraz tereny zieleni wokół pensjonatów i obiektów sanatoryjnych.⁴

Na podobszarze rewitalizacji zidentyfikowano występowanie ponad 110 obiektów zabytkowych, a wartość wskaźnika udziału obiektów zabytkowych w ogólnej liczbie budynków wynosi 4,75 (przy średniej wartości dla gminy Świeradów-Zdrój na poziomie 0,85). Występowanie zabytków jest jednocześnie atutem i obciążeniem dla podobszaru. Utrzymanie zabytkowej tkanki gminy jest dużym wyzwaniem finansowym, a z drugiej strony może przyczynić się do wzmocnienia kapitału turystycznego i społecznego obszaru. Dodatkowymi problemami, prowadzącymi do kryzysu w sferze technicznej jest brak dostosowania obiektów użyteczności publicznej do osób o szczególnych potrzebach oraz brak stosowania energooszczędnych rozwiązań. Szczególnie istotna jest poprawa dostępności obiektów świadczących usługi publiczne, ponieważ ze względu na ich brak dostosowania grupy mieszkańców ze szczególnymi potrzebami są wykluczeni z niektórych aspektów życia społecznego.

Podsumowując, można wyodrębnić następujące wyzwania występujące na obszarze rewitalizacji:

- wyższy poziom bezrobocia długotrwałego niż średnio w gminie,
- większa liczba kobiet bezrobotnych niż średnio w gminie
- wysoka liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców, świadcząca o braku samodzielności znacznej części osób ze względu na ubóstwo, niepełnosprawność oraz zużywanie alkoholu i narkomanię
- wyższy poziom przestępczości, związany z występowaniem problemu spożywania alkoholu w miejscach publicznych czy zagrożeniami w ruchu drogowym,
- słabsze wyniki uczniów osiągnięte na egzaminie ósmoklasisty,
- niższy niż średnio w gminie poziom przedsiębiorczości,
- większe zaległości czynszowe niż średnio w gminie
- wysoki udział budynków ogrzewanych węglem, mający negatywny wpływ na środowisko, zdrowie mieszkańców oraz utrzymanie zabytkowej tkanki,
- wysoki udział zabytków w złym stanie technicznym

---

⁴ Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Świeradów Zdrój na lata 2016-2026 , s. 25.

II PROCES REWITALIZACJI

II.1. Wizja obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji

Obszar rewitalizacji rozwija się w sposób zrównoważony, przy zaangażowaniu mieszkańców, z zachowaniem dbałości o walory kulturowe i przyrodnicze. Mieszkańcy inicjują, współpracują i realizują różnorodne przedsięwzięcia sprzyjające integracji społecznej i wzajemnemu poznaniu. Służą im ogólnodostępne, zmodernizowane i funkcjonalne obiekty użyteczności publicznej.

II.2. Cele rewitalizacji i kierunki działań w ramach procesu rewitalizacji

Cel 1. Integracja społeczna i zwiększenie aktywności osób w trudnej sytuacji

Kierunki działań:

- Zwiększenie dostępności usług społecznych
- Aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym
- Podnoszenie kwalifikacji zawodowych i dostosowywanie ich do potrzeb lokalnego/regionalnego rynku pracy.
- Rozwój oferty spędzania wolnego czasu dostępnej dla rodzin, w tym mierzących się z problemami społecznymi
- Aktywni i zintegrowani mieszkańcy

Cel. 2 Poprawa stanu technicznego i funkcjonalności obiektów oraz przestrzeni

Kierunki działań:

- Tworzenie warunków inwestycyjnych dla rozwoju infrastruktury turystyki i rekreacji
- Zielone przestrzenie sprzyjające integracji i aktywności społecznej
- Nowe życie budynków i przestrzeni
- Rozwój terenów publicznych pod kątem potrzeb mieszkańców oraz adaptacji do zmian klimatu
- Wysoka jakość infrastruktury technicznej
- Dostosowanie obiektów i przestrzeni do osób ze szczególnymi potrzebami
- Modernizacja i wykorzystanie zabytków architektury

II.3. Podstawowe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Projekt P1	
Nazwa projektu	Zagospodarowanie terenu przy Parku Zdrojowym - Orkiestr Wojska Polskiego
Podmiot(-y) realizujący(-e)	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój
Zakres realizowanych działań	Zasięg projektu obejmuje prace polegające na budowie pergoli przed Pałacem Zdrojowym oraz odtworzenia całości nawierzchni na dolnym tarasie Domu Zdrojowego. Ponadto w projekcie będą zastosowane elementy małej architektury, zakup nowych ławek/ koszy oraz zmodernizowanie klombów, nowe nasadzenia zieleni.
Lokalizacja	Park Orkiestr Wojska Polskiego:, dz.40, AM 6, obr. IV ograniczony ulicami: ul. Zdrojowa, ul. Parkowa, ul. Piłsudskiego.
Szacowana wartość	500.000 zł
Źródła finansowania	FEDS ⁵ 2021-2027, środki własne, środki Ministerstwa Sportu i Turystyki
Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Park Zdrojowy w Świeradowie-Zdroju powstał w 1989 roku. Jego unikalność objawia się przede wszystkim w ciekawej architekturze, na którą składają się tarasy, ogrody, fontanny, ławeczki, sztuczne grotty, duża szachownica, urokliwe alejki, pergole, kwietniki, rampy czy mury oporowe przy skarpach. Wszystko to w otoczeniu zieleni drzew, krzewów, kwiatów, a nawet kilkudziesięcioletnich agaw. Jednak tego typu obiekty wymagają systematycznej modernizacji i nakładu środków na prowadzone inwestycje.
Cel(-e) projektu	Projekt wpisuje się w następujące cele i kierunki działań: Cel 1. Integracja społeczna i zwiększenie aktywności osób w trudnej sytuacji <u>Kierunki działań:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój oferty spędzania wolnego czasu dostępnej dla rodzin, w tym mierzących się z problemami społecznymi • Aktywni i zintegrowani mieszkańcy

⁵ Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska na lata 2021–2027.

	<p>Cel. 2 Poprawa stanu technicznego i funkcjonalności obiektów oraz przestrzeni</p> <p>Kierunki działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie warunków inwestycyjnych dla rozwoju infrastruktury turystyki i rekreacji • Zielone przestrzenie sprzyjające integracji i aktywności społecznej • Rozwój terenów publicznych pod kątem potrzeb mieszkańców oraz adaptacji do zmian klimatu • Wysoka jakość infrastruktury technicznej
<p>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie</p>	<p>Obiekt zostanie dostosowany do osób ze szczególnymi potrzebami, bez względu na wiek, płeć, rasę, niepełnosprawność, pochodzenie, światopogląd czy orientację seksualną. Osoby ze szczególnymi potrzebami w tym z różnymi typami niepełnosprawności będą miały zagwarantowany swobodny dostęp do rewitalizowanej infrastruktury. Obiekt zostanie pozbawiony barier architektonicznych i wyposażony w dodatkowe elementy wizualne lub dźwiękowe ułatwiające korzystanie z obiektu osobom o szczególnych potrzebach.</p>
<p>Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia</p>	<p>Powierzchnia zabudowy zmodernizowanego obiektu –840 m2 Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanej infrastruktury - 500 os./rok</p> <p style="text-align: center;">* * *</p> <p>Protokoły odbiorów Dokumentacja projektowa</p>

Projekt P2	
<p>Nazwa projektu</p>	<p>Zagospodarowanie budynku na dzienny Dom Seniora w Świeradowie-Zdrój</p>
<p>Podmiot(-y) realizujący(-e)</p>	<p>Gmina Miejska Świeradów-Zdrój</p>

Zakres realizowanych działań	<p>Projekt przewiduje opracowanie dokumentacji projektowej, przebudowę Domu Seniora po byłam przedszkolu z uwzględnieniem usunięcia barier architektonicznych dla osób z niepełnosprawnościami oraz zagospodarowaniem terenu, remontu werandy oraz zakupieniem sprzętu.</p> <p>Obiekt zostanie dostosowany do osób ze szczególnymi potrzebami, bez względu na wiek, płeć, rasę, niepełnosprawność, pochodzenie, światopogląd czy orientację seksualną. Osoby ze szczególnymi potrzebami w tym z różnymi typami niepełnosprawności będą miały zagwarantowany swobodny dostęp do rewitalizowanej infrastruktury, w tym budowa łazienek. Obiekt zostanie pozbawiony barier architektonicznych i wyposażony w dodatkowe elementy wizualne lub dźwiękowe ułatwiające korzystanie z obiektu osobom o szczególnych potrzebach.</p>
Lokalizacja	<p>ul. Piłsudskiego 17 numer działki 11/2, AR 8, obr. IV</p>
Szacowana wartość	<p>700 000 zł</p>
Źródła finansowania	<p>FEDŚ⁶ 2021-2027, środki własne, środki ministerstw, środki samorządu województwa,</p>
Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	<p>Projekt odpowiada na problemy społeczne zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji, tj. starzenie się społeczności lokalnej. Zaplanowane w ramach projektu działania realizowane będą w istniejących już na obszarze rewitalizacji obiektach i przestrzeniach. Dzienny dom pomocy jest ośrodkiem wsparcia przeznaczonym dla osób niesamodzielnych, w tym starszych, zapewniającym całodienne usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz aktywizację w sferze fizycznej, intelektualnej oraz społecznej. Projekt dotyczy budowy infrastruktury społecznej w celu realizacji opieki nad osobami starszymi i niesamodzielny.</p>
Cel(-e) projektu	<p>Cel 1. Integracja społeczna i zwiększenie aktywności osób w trudnej sytuacji</p> <p><u>Kierunki działań:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie dostępności usług społecznych

⁶ Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska na lata 2021–2027.

	<ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym • Rozwój oferty spędzania wolnego czasu dostępnej dla rodzin, w tym mierzących się z problemami społecznymi • Aktywni i zintegrowani mieszkańcy <p>Cel. 2 Poprawa stanu technicznego i funkcjonalności obiektów oraz przestrzeni</p> <p>Kierunki działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nowe życie budynków i przestrzeni • Rozwój terenów publicznych pod kątem potrzeb mieszkańców oraz adaptacji do zmian klimatu • Wysoka jakość infrastruktury technicznej • Dostosowanie obiektów i przestrzeni do osób ze szczególnymi potrzebami
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie	<p>Obiekt zostanie dostosowany do osób ze szczególnymi potrzebami, bez względu na wiek, płeć, rasę, niepełnosprawność, pochodzenie, światopogląd czy orientację seksualną. Osoby ze szczególnymi potrzebami w tym z różnymi typami niepełnosprawności będą miały zagwarantowany swobodny dostęp do rewitalizowanej infrastruktury. Obiekt zostanie pozbawiony barier architektonicznych i wyposażony w dodatkowe elementy wizualne lub dźwiękowe ułatwiające korzystanie z obiektu osobom o szczególnych potrzebach</p>
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	<p>Powierzchnia zabudowy zmodernizowanego obiektu – 282 m²</p> <p>* * *</p> <p>Listy obecności</p> <p>Sprawozdania z realizacji działań w projekcie</p>

II.4. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne o charakterze uzupełniającym

Projekt U1	
Nazwa projektu	Zagospodarowanie Parku Zdrojowego
Podmiot(-y) realizujący(-e)	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój

<p>Zakres realizowanych działań</p>	<p>Zasięg projektu jest szeroki i obejmuje: modernizację obiektów zabytkowych zlokalizowanych na terenie parku, uporządkowanie i zagospodarowanie terenu (zielona architektura), wykonanie oświetlenia parkowego, modernizację ścieżek spacerowych, budowę mostka nad zbiornikiem wodnym, montaż elementów małej architektury (ławki, kosze) modernizację zbiorników wodnych oraz nowe nasadzenie zieleni itp.</p> <p>Celem projektu jest przystosowanie parku zdrojowego do większego jego wykorzystania przez mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz przyjezdnych poprzez poprawę dostępności, estetyki, bezpieczeństwa i zagospodarowania rekreacyjnego. Wpisuje się w następujące cele i kierunki działań:</p> <p>Cel 1. Integracja społeczna i zwiększenie aktywności osób w trudnej sytuacji</p> <p><u>Kierunki działań:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój oferty spędzania wolnego czasu dostępnej dla rodzin, w tym mierzących się z problemami społecznymi • Aktywni i zintegrowani mieszkańcy <p>Cel 2 Poprawa stanu technicznego i funkcjonalności obiektów oraz przestrzeni</p> <p><u>Kierunki działań:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie warunków inwestycyjnych dla rozwoju infrastruktury turystyki i rekreacji • Zielone przestrzenie sprzyjające integracji i aktywności społecznej • Nowe życie budynków i przestrzeni • Rozwój terenów publicznych pod kątem potrzeb mieszkańców oraz adaptacji do zmian klimatu • Wysoka jakość infrastruktury technicznej • Dostosowanie obiektów i przestrzeni do osób ze szczególnymi potrzebami
--	--

Projekt U2	
Nazwa projektu	Remont budynku (Wspólnota Mieszkaniowa) przy ul. 11 Listopada 29
Podmiot(-y) realizujący(-e)	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój

Zakres realizowanych działań	<p>Zakres projektu obejmuje remont, odnowę części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izolacje przeciwwilgociowe, drenaż, - elewacje zewnętrzne w tym schody zewnętrzne i balkony, naprawa ścian, zbiorcza instalacja tv, - wymiana bądź naprawa stolarki okiennej i drzwiowej, - tynki i powłoki malarskie w częściach wspólnych w tym na klatkach schodowych, - konstrukcja dachu i pokrycie, instalacja odgromowa, - prace termomodernizacyjne, - instalacja elektryczna (cz. wspólne). <p>Efektem realizacji projektu będzie poprawa jakości zamieszkiwania oraz przywrócenie utraconej wartości budynkom mieszkalnym na tym obszarze, jak również wzrost kapitału społecznego (wzrost integracji oraz lokalnej tożsamości)</p> <p style="text-align: center;">* * *</p> <p>Cel. 2 Poprawa stanu technicznego i funkcjonalności obiektów oraz przestrzeni</p> <p>Kierunki działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zielone przestrzenie sprzyjające integracji i aktywności społecznej • Nowe życie budynków i przestrzeni • Rozwój terenów publicznych pod kątem potrzeb mieszkańców oraz adaptacji do zmian klimatu • Wysoka jakość infrastruktury technicznej • Dostosowanie obiektów i przestrzeni do osób ze szczególnymi potrzebami
-------------------------------------	---

Projekt U3	
Nazwa projektu	Remont budynku (Wspólnota Mieszkaniowa) przy ul. Kolejowej 3
Podmiot(-y) realizujący(-e)	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój
Zakres realizowanych działań	Zakres projektu obejmuje remont, odnowę części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych:

	<p>- izolacje przeciwwilgociowe, drenaż, - elewacje zewnętrzne w tym schody zewnętrzne i balkony, naprawa ścian, zbiorcza instalacja tv, - wymiana bądź naprawa stolarki okiennej i drzwiowej, - tynki i powłoki malarskie w częściach wspólnych w tym na klatkach schodowych, - konstrukcja dachu i pokrycie, instalacja odgromowa, - prace termomodernizacyjne, - instalacja elektryczna (cz. wspólne).</p> <p>Efektom realizacji projektu będzie poprawa jakości zamieszkiwania oraz przywrócenie utraconej wartości budynkom mieszkalnym na tym obszarze, jak również wzrost kapitału społecznego (wzrost integracji oraz lokalnej tożsamości)</p> <p style="text-align: center;">* * *</p> <p>Cel. 2 Poprawa stanu technicznego i funkcjonalności obiektów oraz przestrzeni</p> <p>Kierunki działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zielone przestrzenie sprzyjające integracji i aktywności społecznej • Nowe życie budynków i przestrzeni • Rozwój terenów publicznych pod kątem potrzeb mieszkańców oraz adaptacji do zmian klimatu • Wysoka jakość infrastruktury technicznej • Dostosowanie obiektów i przestrzeni do osób ze szczególnymi potrzebami
Projekt U4	
Nazwa projektu	Remont budynku (Wspólnota Mieszkaniowa) przy ul. Mickiewicza 2
Podmiot(-y) realizujący(-e)	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój
Zakres realizowanych działań	<p>Zakres projektu obejmuje remont, odnowę części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych:</p> <p>- izolacje przeciwwilgociowe, drenaż, - elewacje zewnętrzne w tym schody zewnętrzne i balkony, naprawa ścian, zbiorcza instalacja tv, - wymiana bądź naprawa stolarki okiennej i drzwiowej,</p>

	<p>- tynki i powłoki malarskie w częściach wspólnych w tym na klatkach schodowych, - konstrukcja dachu i pokrycie, instalacja odgromowa, - prace termomodernizacyjne, - instalacja elektryczna (cz. wspólne).</p> <p>Efektom realizacji projektu będzie poprawa jakości zamieszkiwania oraz przywrócenie utraconej wartości budynkom mieszkalnym na tym obszarze, jak również wzrost kapitału społecznego (wzrost integracji oraz lokalnej tożsamości)</p> <p style="text-align: center;">* * *</p> <p>Cel. 2 Poprawa stanu technicznego i funkcjonalności obiektów oraz przestrzeni Kierunki działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zielone przestrzenie sprzyjające integracji i aktywności społecznej • Nowe życie budynków i przestrzeni • Rozwój terenów publicznych pod kątem potrzeb mieszkańców oraz adaptacji do zmian klimatu • Wysoka jakość infrastruktury technicznej • Dostosowanie obiektów i przestrzeni do osób ze szczególnymi potrzebami
--	--

Projekt U5	
Nazwa projektu	Remont budynku (Wspólnota Mieszkaniowa) przy ul. Sanatoryjnej 45
Podmiot(-y) realizujący(-e)	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój
Zakres realizowanych działań	<p>Zakres projektu obejmuje remont, odnowę części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izolacje przeciwwilgociowe, drenaż, - elewacje zewnętrzne w tym schody zewnętrzne i balkony, naprawa ścian, zbiorcza instalacja tv, - wymiana bądź naprawa stolarki okiennej i drzwiowej, - tynki i powłoki malarskie w częściach wspólnych w tym na klatkach schodowych, - konstrukcja dachu i pokrycie, instalacja odgromowa, - prace termomodernizacyjne,

	<p>- instalacja elektryczna (cz. wspólne). Efektem realizacji projektu będzie poprawa jakości zamieszkiwania oraz przywrócenie utraconej wartości budynkom mieszkalnym na tym obszarze, jak również wzrost kapitału społecznego (wzrost integracji oraz lokalnej tożsamości)</p> <p style="text-align: center;">* * *</p> <p>Cel. 2 Poprawa stanu technicznego i funkcjonalności obiektów oraz przestrzeni Kierunki działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zielone przestrzenie sprzyjające integracji i aktywności społecznej • Nowe życie budynków i przestrzeni • Rozwój terenów publicznych pod kątem potrzeb mieszkańców oraz adaptacji do zmian klimatu • Wysoka jakość infrastruktury technicznej • Dostosowanie obiektów i przestrzeni do osób ze szczególnymi potrzebami
--	--

Projekt U6	
Nazwa projektu	Remont budynku (Wspólnota Mieszkaniowa) przy ul. Izerskiej 1
Podmiot(-y) realizujący(-e)	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój
Zakres realizowanych działań	<p>Zakres projektu obejmuje remont, odnowę części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izolacje przeciwwilgociowe, drenaż, - elewacje zewnętrzne w tym schody zewnętrzne i balkony, naprawa ścian, zbiorcza instalacja tv, - wymiana bądź naprawa stolarki okiennej i drzwiowej, - tynki i powłoki malarskie w częściach wspólnych w tym na klatkach schodowych, - konstrukcja dachu i pokrycie, instalacja odgromowa, - prace termomodernizacyjne, - instalacja elektryczna (cz. wspólne). <p>Efektem realizacji projektu będzie poprawa jakości zamieszkiwania oraz przywrócenie utraconej wartości budynkom mieszkalnym na tym obszarze, jak również wzrost</p>

	<p>kapitału społecznego (wzrost integracji oraz lokalnej tożsamości)</p> <p style="text-align: center;">* * *</p> <p>Cel. 2 Poprawa stanu technicznego i funkcjonalności obiektów oraz przestrzeni</p> <p>Kierunki działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zielone przestrzenie sprzyjające integracji i aktywności społecznej • Nowe życie budynków i przestrzeni • Rozwój terenów publicznych pod kątem potrzeb mieszkańców oraz adaptacji do zmian klimatu • Wysoka jakość infrastruktury technicznej • Dostosowanie obiektów i przestrzeni do osób ze szczególnymi potrzebami
--	---

Projekt U7	
Nazwa projektu	Opieka wytnieniowa
Podmiot(-y) realizujący(-e)	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój, organizacje pozarządowe
Zakres realizowanych działań	<p>Usługi sąsiedzkie będą obejmować pomoc i wsparcie osób starszych samotnych, niesamodzielnych w podstawowych czynnościach. Będzie to m.in.: bezpośrednia pomoc w miejscu zamieszkania związana z praniem, porządkowaniem, realizacja działań pomocowych poza domem, jak: wizyta u lekarza, sprawy urzędowe, spacer, odwiedziny w szpitalu, pomoc przy robieniu zakupów, informowanie najbliższych lub odpowiednich służb o pilnych potrzebach czy pogorszeniu się stanu zdrowia. Projekt obejmie 15 osób z obszaru rewitalizacji.</p> <p>Cel 1. Integracja społeczna i zwiększenie aktywności osób w trudnej sytuacji</p> <p>Kierunki działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie dostępności usług społecznych • Rozwój oferty spędzania wolnego czasu dostępnej dla rodzin, w tym mierzących się z problemami społecznymi • Aktywni i zintegrowani mieszkańcy

III ZARZĄDZANIE WDRAŻANIEM PROGRAMU REWITALIZACJI

III.1. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zaplanowane zostały do realizacji przede wszystkim na obszarze rewitalizacji. W sposób naturalny dodatkowa sytuacja z usługami sąsiedzkimi, w którym to przypadku zakłada się, że osobami świadczącymi wsparcie mogą być również mieszkańcy pozostałej części gminy. Jest to niezbędne, aby zapobiec rozwijaniu się problemów społecznych w innych częściach Świeradowa-Zdrój, a jednocześnie pozwoli na większą integrację wśród mieszkańców.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne – zarówno podstawowe, jak i o charakterze uzupełniającym – zostały zaprojektowane w taki sposób, aby odpowiadać na zdiagnozowane problemy. Przewidziano dostosowanie istniejących obiektów użyteczności publicznej do możliwości osób ze szczególnymi potrzebami, a planowane do realizacji inwestycje zakładają, że wszystkie nowo zagospodarowane przestrzenie i obiekty będą również dostępne dla wszystkich. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych zwiększy ich atrakcyjność dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, dzięki czemu zyskają oni miejsca integracji i spędzania wolnego czasu niezależnie od płci, możliwości finansowych, wieku czy stanu zdrowia. Planowane usługi mają charakter publiczny, dzięki czemu będą dostępne także dla uboższych mieszkańców.

System zarządzania wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji zakłada nadrzędną rolę gminy Świeradów-Zdrój – poprzez właściwe komórki merytoryczne Urzędu Miasta a także jednostek organizacyjnych. Jednocześnie zachowana zostanie zasada partnerstwa poprzez szeroką współpracę na rzecz rozwiązywania zidentyfikowanych problemów. Wszystkie te działania mają sprzyjać zapewnieniu komplementarności proceduralno-instytucjonalnej. Organem odpowiedzialnym za wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych bezpośrednio będzie Burmistrz Świeradów-Zdrój, zaś rolę wspierającą i monitorującą będzie pełnił Komitet Rewitalizacji, reprezentujący społeczność lokalną – interesariuszy rewitalizacji.

Miasto Świeradów-Zdrój aktywnie pozyskuje fundusze zewnętrzne: zarówno ze źródeł krajowych, jak i przede wszystkim z UE. To szczególnie istotne ze względu na fakt znacznej kosztowości przedsięwzięć rewitalizacyjnych o charakterze inwestycyjnym. Zrealizowano dzięki temu wsparciu liczne projekty, m.in. z:

- a) Projekt pn. “Przebudowa i rozbudowa istniejącej oczyszczalni ścieków w Świeradowie-Zdroju” współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Osi Priorytetowej nr 4 “Środowisko i Zasoby”, Działania nr 4.2 “Gospodarka wodno-ściekowa” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020. Celem Projektu była poprawa warunków korzystania z systemu oczyszczania ścieków, zgodnego z wymogami stawianymi przez Unię Europejską w aglomeracji Świeradów-Zdrój, jak również poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez

zapewnienie odpowiedniej przepustowości oczyszczalni ścieków oraz poprawę jej stanu technicznego.

- b) Adaptacja obiektu po Bibliotece Miejskiej w Świeradowie-Zdroju na cele społeczne – to projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, w ramach Osi priorytetowej nr 6 „Infrastruktura spójności społecznej”, Działanie 6.1 „Inwestycje w infrastrukturę społeczną”, Poddziałanie nr 6.1.1 „Inwestycje w infrastrukturę społeczną – konkursy horyzontalne” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020. Celem projektu jest zwiększony dostęp do usług społecznych, związanych z procesem aktywizacji społeczno-zawodowej na terenie Gminy Świeradów-Zdrój. Zadanie polega na adaptacji powierzchni po dawnej Bibliotece Miejskiej i nadaniu jej nowej funkcji o charakterze społecznym. W pomieszczeniach znajdzie swoją siedzibę Klub Integracji Społecznej, którego działalność obejmie m.in. działania mające na celu pomoc w znalezieniu pracy oraz przygotowanie do podjęcia zatrudnienia lub podjęcia działalności, prace społecznie użyteczne, roboty publiczne, poradnictwo prawne, działalność samopomocową w zakresie zatrudnienia, spraw mieszkaniowych i socjalnych.
- c) „Rozbudowa Miejskiego Zespołu Szkół w Świeradowie-Zdroju przy ul. Marii Skłodowskiej-Curie 2 „Fabryka młodych inżynierów” to projekt, na który Gmina Miejska Świeradów-Zdrój otrzyma dofinansowanie w ramach Osi Priorytetowej nr 7 „Infrastruktura edukacyjna”, Działania nr 7.1. „Inwestycje w edukację przedszkolną, podstawową i gimnazjalną, Poddziałania nr 7.1.1 „Inwestycje w edukację przedszkolną, podstawową i gimnazjalną – konkursy horyzontalne” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020. Celem projektu jest poprawa warunków kształcenia w ramach edukacji podstawowej, poprzez rozbudowę budynku Miejskiego Zespołu Szkół w Świeradowie Zdroju oraz wyposażenie pracowni matematycznej, fizycznej, biologicznej i chemicznej
- d) Adaptacja budynku byłego dworca kolejowego wraz z otoczeniem na centrum muzealno - kulturalne w Świeradowie-Zdroju" nr RPDS.04.03.01-02-0037/16-00 w ramach Osi Priorytetowej nr 4 "Środowisko i zasoby", Działanie nr 4.3 "Dziedzictwo kulturowe", Poddziałanie nr 4.3.1 "Dziedzictwo kulturowe - konkursy horyzontalne", Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020.
- e) Budowa kompleksu otwartych basenów w Świeradowie-Zdroju. W ramach prowadzonej inwestycji wykonane zostaną następujące roboty budowlane:
Inwestycja obejmuje budowę kompleksu basenów otwartych składający się z trzech niecek basenowych o wymiarach: 26,4 m x 38,9 m o głębokości 1,2 m; 9,00 m x 16,50 m o głębokości 1,0 m oraz 9,00 m x 12,70 m o głębokości 0,6 m wraz z zjeżdżalnią wodną z hamownią. Wszystkie niecki basenowe będą otoczone pomostami drewnianymi, przy których to zostaną zainstalowane kontenerowe budynki techniczne (stacje uzdatniania). W ramach inwestycji planowana jest również budowa budynku zaplecza sanitarno-socjalnego, zawierającego pomieszczenia szatniowe, sanitarne w tym dla NPS, socjalne, opieki medycznej oraz techniczne. Przewidziano również budowę niezbędnych ciągów komunikacyjnych (chodniki, plac manewrowy, wjazd, miejsca postojowe), dodatkowych urządzeń rekreacyjnych (plac do gry w siatkówkę plażową) oraz ogrodzenia całego terenu.

Inwestycja będzie także obejmować budowę niezbędnych przyłączy wod-kan. oraz energetycznego oraz przebudowę kolidujących urządzeń wodnych (przełożenie rowu odwadniającego).

- f) Przedmiotem projektu jest dostawa dwóch autobusów elektrycznych o długości od 11,5 do 12,5 metra. Autobusy mają mieścić co najmniej 31 pasażerów na miejscach siedzących i mają być w pełni niskopodłogowe. Zaplanowany układ drzwi to 2:2:2. Zakup jest dofinansowany z drugiej edycji programu Zielony Transport Publiczny.

Wszystkie zaplanowane do realizacji w GPR przedsięwzięcia odpowiadają na zdiagnozowane problemy obszaru rewitalizacji, a tym samym wpisują się w cele procesu rewitalizacji oraz kierunki działań (odniesienie do nich znajduje się w opisie każdego projektu przedsięwzięcia rewitalizacyjnego).

III.2. Szacunkowe ramy finansowe

Przedsięwzięcie	Szacunkowa wartość [zł]	Środki publiczne [zł]	Środki prywatne [zł]
P1. Zagospodarowanie terenu przy Parku Zdrojowym Orkiestr Wojska Polskiego	500 000,00	500 000,00	0,00
P2. Zagospodarowanie budynku na dzienny Dom Seniora w Świeradowie-Zdrój	700 000,00	700 000,00	0,00
U1. Zagospodarowanie parków miejskich	9 500 000,00	9 500 000,00	0,00
U2. Remont budynku (Wspólnota Mieszkaniowa) przy ul. 11 Listopada 29	600 000,00	600 000,00	0,00
U3. Remont budynku (Wspólnota Mieszkaniowa) przy ul. Kolejowej 3	400 000,00	400 000,00	0,00
U4. Remont budynku (Wspólnota Mieszkaniowa) przy ul. Mickiewicza 2	700 000,00	700 000,00	0,00
U5. Remont budynku (Wspólnota Mieszkaniowa) przy ul. Sanatoryjnej 45	800 000,00	800 000,00	0,00
U6. Remont budynku (Wspólnota Mieszkaniowa) przy ul. Izerskiej 1	500 000,00	500 000,00	0,00
U7. Opieka wychnienia	50 000,00	50 000,00	0,00

III.3. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych w proces rewitalizacji

III.3.1. Partycypacja społeczna na etapie opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji

Pierwszy etap włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji miał miejsce w związku z konsultowaniem projektu uchwały Rady Miasta Świeradów-Zdrój o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Konsultacje odbyły się w terminie od 31.05.2023r. do 29.06.2023r. w następujących formach:

1. Zbierania uwag w postaci elektronicznej za pomocą „Formularza uwag” dostępnego na stronie www.bip.umswieradowzdroj.nv.pl ; w zakładce ogłoszenia/obwieszczenia lub na www.swieradowzdroj.pl w zakładce aktualności. przesyłanego na adres poczty elektronicznej: um@swieradowzdroj.pl lub za pomocą elektronicznej skrzynki podawczej Urzędu Miasta Świeradów-Zdrój na adres skrytek: ePUAP/umswieradow/SkrytkaESP (w tytule wpisać „konsultacje rewitalizacja”) lub Przesłania pocztą na adres; Urzędu Miasta Świeradów-Zdrój ul. 11 listopada 35 59-850 Świeradów-Zdrój (z dopiskiem „konsultacje rewitalizacja”)
2. Zbierania uwag w postaci papierowej za pomocą formularza, który można było złożyć drogą korespondencyjną na adres: Urząd Miasta Świeradów-Zdrój ul. 11 Listopada 35, 59-850 Świeradów-Zdrój
3. Spotkania otwartego w dniu: 16 czerwca 2023 r. o godz. 15.00 w Urzędzie Miasta Świeradów-Zdrój.
4. Zbieranie uwag ustnych przekazanych z wykorzystaniem dedykowanego numeru telefonu 757816970 od poniedziałku do piątku w godz. 8.00 - 10.00 i od 13.00 – 15.00

Raport z konsultacji został opublikowany na stronie internetowej gminy i w Biuletynie Informacji Publicznej.

Po przyjęciu przez Radę Miasta Świeradów-Zdrój uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, przystąpiono do prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2024-2030. Do prac nad dokumentem przystąpiono na podstawie uchwały LXXXIII/478/2023 Rady Miasta Świeradów-Zdrój w z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2024-2030. Informacja o przystąpieniu do opracowania dokumentu była publikowana w taki sposób, aby dotarła do jak największej liczby odbiorców – interesariuszy rewitalizacji.

Równolegle przygotowywano uchwałę dotyczącą powoływania i funkcjonowania Komitetu Rewitalizacji Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój , którego zadaniem jest wspieranie działań Burmistrza na obszarze rewitalizacji. Stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, przeprowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą Burmistrza w sprawach dotyczących opracowania i wdrażania gminnego programu rewitalizacji oraz oceny przebiegu procesu rewitalizacji.

III.3.2. Partycypacja społeczna na etapie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji

Ważnym aspektem Gminnego Programu Rewitalizacji będzie zapewnienie wysokiego poziomu uczestnictwa mieszkańców w procesie implementacji dokumentu. Należy bowiem pamiętać, że sam dokument tworzy ogólne ramy, wyznaczając kierunki interwencji publicznej, które mają się przełożyć na pozytywną zmianę społeczno-ekonomiczną na obszarze rewitalizacji. Jednocześnie jednak realizacja konkretnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych nie będzie zachodzić w „próżni społecznej”. Właśnie od postawy i zaangażowania m.in. mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji społecznych w dużej mierze zależeć będzie przyszły sukces poszczególnych działań. Ponadto należy wyraźnie podkreślić, że jednostka samorządowa nie jest w stanie zabezpieczyć wszystkich niezbędnych zasobów do wdrożenia całego katalogu przedsięwzięć zapisanych w tym dokumencie. Dla zapewnienia wysokiej efektywności i racjonalności podjętych działań niezbędne jest wykreowanie efektu synergii na obszarze rewitalizacji poprzez zaangażowanie do procesu lokalnych partnerów i ich zasobów, czyli środków finansowych, jak i ludzi i ich umiejętności/zdolności oraz potencjału materialnego (np. lokalowy). Wspomniana współpraca może być realizowana zarówno z podmiotami społecznymi (np. poprzez konkursy dla organizacji pozarządowych), gospodarczymi (np. w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego), jak i publicznymi (np. umowy o współpracy).

Ze względu na to, że metody konsultacji społecznych zastosowane na etapie podejmowania uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji okazały się skuteczne, będą stosowane także w trakcie procesu wdrażania zapisów Gminnego Programu Rewitalizacji. Przewiduje się zbieranie opinii mieszkańców w zakresie realizacji konkretnych projektów zarówno w formie spotkań bezpośrednich, jak i przy wykorzystaniu innych narzędzi. Jednym z nich będą z pewnością media społecznościowe, które cieszą się ogromną popularnością wśród osób w różnym wieku, a także pozwalają na szybką wymianę opinii.

Stają formą współdecydowania i włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji będzie Komitet Rewitalizacji. W uchwale dotyczącej powołania i funkcjonowaniu KR zostaną zawarte zapisy zabezpieczające udział w tym celu przedstawicieli mieszkańców, którzy stanowić będą większą część jego składu. Spotkania odbywać się będą co najmniej raz w roku (w związku z zaangażowaniem KR w proces oceny realizacji GPR), przy czym nie wyklucza się organizowania dodatkowych spotkań wedle potrzeb.

III.4. System wdrażania (realizacji) Gminnego Programu Rewitalizacji

System zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji nie generuje konieczności zatrudniania nowych pracowników samorządowych, a tym samym – dodatkowych kosztów dla budżetu gminy. Do jego realizacji wykorzystany zostanie funkcjonujący aparat urzędniczy ze szczególnym uwzględnieniem Referatu Gospodarki Miejskiej i Inwestycji w związku z procesem rewitalizacji.

Strukturalnie za tematykę rewitalizacji odpowiedzialne będą następujące organy i osoby:

- Rada Miasta w Świeradowie Zdrój – m.in. uwzględnia procesy rewitalizacji w projektowaniu budżetu gminy oraz innych dokumentach strategicznych i programowych, uchwała program rewitalizacji, a także jego inicjuje i akceptuje jego zmiany,
- Burmistrz – jednoosobowy organ wykonawczy, odpowiedzialny za wdrażanie programu,
- pracownicy Urzędu Miasta i gminnych jednostek organizacyjnych – jako aparat pomocniczy, za pomocą którego Burmistrz wykonuje swoje zadania oraz posiadający kwalifikacje niezbędne do prawidłowej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Wdrażanie zapisów Gminnego Programu Rewitalizacji odbywać się będzie przy współpracy z partnerami, w szczególności:

- instytucjami publicznymi – przede wszystkim władzami i jednostkami samorządu gminy, Powiatu Lubańskiego, Województwa Dolnośląskiego, agendami i agencjami rządowymi, przedsiębiorstwami komunalnymi, itp.,
- przedsiębiorcami i instytucjami otoczenia biznesu, jak lokalne firmy, spółdzielnie, banki spółdzielcze, izby gospodarcze, stowarzyszenia gospodarcze,
- zarządcami nieruchomości z obszaru rewitalizacji,
- organizacjami pozarządowymi, kołami gospodyń wiejskich, grupami nieformalnymi, liderami lokalnymi, przedstawicielami kościołów i zarejestrowanych związków wyznaniowych, itp.

Każda z wymienionych wyżej grup partnerów może współuczestniczyć w procesie rewitalizacji w następującym zakresie:

- dostarczanie danych do monitoringu i oceny stopnia realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji (m.in. Powiatowy Urząd Pracy w Lubaniu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeradowie Zdrój w oraz wszystkie podmioty wdrażające przedsięwzięcia rewitalizacyjne);
- inicjowanie i udział we wdrażaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- promocja i informowanie o procesie rewitalizacji.

Stosowanie powyższych procedur i zasad pozwoli na sprawną, efektywną i zgodną z poniższym harmonogramem realizację założeń Gminnego Programu Rewitalizacji.

Tabela 1 Harmonogram wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój .

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
P1							
P2							

U1							
U2							
U3							
U4							
U5							
U6							
U7							

Źródło: opracowanie własne.

III.5. System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji

Monitorowanie Gminnego Programu Rewitalizacji polegać będzie na systematycznym gromadzeniu i analizowaniu obiektywnych danych dotyczących wyznaczonych obszarów objętych działaniami rewitalizacyjnymi oraz formułowaniu na ich podstawie ocen skuteczności i efektywności tych procesów. Proces monitorowania będzie się odnosił do postępu w zakresie wdrażania poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Realizowany będzie w cyklu rocznym, stanie się elementem *Raportu o stanie gminy*, który musi zawierać informację o sposobie realizacji dokumentów strategicznych i programowych samorządów terytorialnych. Sporządzanie raportu może się odbywać w oparciu o poniższą kartę monitoringu.

Tabela 2 Karta monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji.

	Podjęte działania	Planowany okres zakończenia	Poziom zaangażowania prac [%]	Zidentyfikowane problemy	Planowane/ podjęte działania naprawcze
P1					
...					
U1					
...					

Źródło: opracowanie własne.

W myśl art. 22. ust. 1. ustawy o rewitalizacji, burmistrz będzie dokonywał raz na trzy lata oceny aktualności i stopnia realizacji programu. Komórką merytoryczną odpowiedzialną za realizację tych czynności będzie wspomniany w poprzednim rozdziale Referat Gospodarki Miejskiej i Inwestycji przy aktywnej współpracy Komitetu Rewitalizacji. Ocena stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji będzie się opierała na powiązanej ze sobą analizie i ocenie:

- wartości wskaźników, określających postęp w osiągnięciu celów rewitalizacji i odwołujących się wprost do analizy wykonanej na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji,

- wartości wskaźników określających produkty i rezultaty poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tabela 3 Wskaźniki oceny efektywności osiągnięcia celów rewitalizacji.

Wskaźniki	Obszar rewitalizacji	Kierunek zmiany
Współczynnik starości demograficznej - udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców [%]	23,87	utrzymanie trendu
Bezrobotni zarejestrowani na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	5,03	spadek
Udział bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	53,13	spadek
Udział bezrobotnych po 50. r.ż. w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	31,25	spadek
Osoby korzystające z pomocy społecznej (ogółem) na 1000 mieszkańców	47,92	spadek
Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców	16,27	spadek
Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 1000 mieszkańców	20,80	spadek
Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii na 1000 mieszkańców	18,80	Spadek
Zaległości czynszowe na 1 mieszkańca [zł]	36,61	spadek
Przestępstwa i wykroczenia stwierdzone w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	172,69	spadek
Podmioty gospodarcze na 1000 mieszkańców	180,83	Wzrost
Stosunek długości sieci kanalizacyjnej do sieci wodociągowej [%]	58,59	wzrost
Udział budynków w CEEB, w których wykazano użytkowanie źródła ciepła na paliwa stałe w ogólnej liczbie zgłoszonych do CEEB budynków [%]	34,02	spadek
Udział obiektów zabytkowych w ogólnej liczbie budynków [%]	4,05	4,05

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 4 Wskaźniki produktu i rezultatu dla przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Wskaźnik	Wartość docelowa
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	840 m ²
Powierzchnia zabudowy zmodernizowanego obiektu	282 m ²
Liczba osób uczestniczących w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych w ciągu roku	600 os.
Liczba wyremontowanych/przebudowanych budynków	6

Źródło: opracowanie własne.

IV POWIĄZANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY

Gminny Program Rewitalizacji wpisuje się i zwiększa szansę realizacji zapisów m.in. następujących dokumentów strategicznych:

Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2016-2026

Zgodnie z przyjętą wizją rozwoju Gmina Świeradów-Zdrój ma być miastem, które systematycznie się rozwija poprzez modernizację infrastruktury technicznej, pielęgnuje swoje walory przyrodnicze w celu wykreowania wizerunku gminy pełniącej funkcję ośrodka uzdrowiskowo – turystycznego oraz jest miejscem atrakcyjnym gospodarczo dla mieszkańców i inwestorów krajowych i zagranicznych.

Cel strategiczny 1:

Wzrost atrakcyjności turystycznej Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój

Cele szczegółowe:

- Tworzenie warunków inwestycyjnych dla rozwoju infrastruktury turystyki i rekreacji
- Modernizacja i wykorzystanie zabytków architektury
- Rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej, turystycznej, sportowej i leczniczej

Cel strategiczny 2:

Świeradów-Zdrój miastem czystym i zadbanym:

Cele szczegółowe:

- Modernizacja budynków gminnych
- Poprawa stanu zagospodarowania przestrzennego poprzez inwestycje dotyczące zagospodarowania terenu (parkingi, chodniki, ławki, kosze na śmieci, inne).
- Zwiększenie efektywności energetycznej budynków i wykorzystania OZE

Cel strategiczny 6:

Wzrost kapitału społecznego mieszkańców

Cele szczegółowe:

- Aktywizacja osób bezrobotnych oraz wykluczonych
- Zatrzymanie niekorzystnych trendów demograficznych
- Rozwój oferty edukacyjnej skierowanej do mieszkańców
- Aktywizacja lokalnej społeczności

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miejskiej Świeradów- Zdrój na lata 2024–2030

Cele strategiczne

1. Stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia zapewniającego godne warunki do życia i rozwoju mieszkańców gminy Świeradów-Zdrój w sferach społecznej i ekonomicznej poprzez przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.
2. Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

- 3. Aktywizacja, integracja grupy zagrożonej wykluczeniem społecznym.
- 4. Wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu ich funkcji.
- 5. Przeciwdziałanie patologiom społecznym ze szczególnym uwzględnieniem uzależnień.
- 6. Budowa i rozwój systemu wsparcia dla osób starszych i z niepełnosprawnościami.

Kierunki działań:

- Upowszechnianie lokalnej kultury, edukacja i informowanie o problemach osób starszych i z niepełnosprawnościami
- Wspieranie osób starszych i z niepełnosprawnością w specyficznych dla nich potrzebach
- Rozszerzenie zakresu usług opiekuńczych.
- Wsparcie dla opiekunów osób starszych dla osób długotrwale chorych i z niepełnosprawnościami
- Wspieranie rodzin w opiece nad osobami starszymi poprzez rozwój usług opartych na działalności wolontariuszy
- Wzmacnianie i skoordynowanie współpracy podmiotów na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnościami
- Współpraca z różnego rodzaju fundacjami oraz stowarzyszeniami świadczącymi pomoc na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnościami
- Aktywizacja zawodowa osób biernych zawodowo i bezrobotnych
- Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez zajęcia wyrównawcze i pozalekcyjne, działalność świetlic środowiskowych
- Pomoc dzieciom i rodzinom z rodzin zagrożonym wykluczeniem społecznym, pozbawieniem lub ograniczeniem władzy rodzicielskiej przez wprowadzenie usług asystenta rodziny
- Objęcie dzieci wsparciem w formie posiłku
- Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej
- Współpraca z placówkami oświaty w zakresie diagnozowania potrzeb dzieci i młodzieży zagrożonych marginalizacją
- Prowadzenie poradnictwa dla rodziców wymagających pomocy
- Wzmacnianie i skoordynowanie współpracy podmiotów na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnościami
- Umożliwienie osobom starszym uczestnictwa w imprezach i spotkaniach integracyjnych
- Wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi, pomoc rodzinom
- Promocja idei wolontariatu w formule współpracy międzypokoleniowej, tworzenie i promocja zajęć w zakresie kultury i sztuki, angażujących różne pokolenia.
- Sieć pomocowo-informacyjna (budowanie pozytywnego wizerunku starości)

V. ODNIESIENIE DO OBOWIĄZUJĄCYCH PRZEPISÓW PRAWA LOKALNEGO

V.1. Określenie zmian w uchwałach

Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminnym i o zmianie kodeksu cywilnego.

Nie przewiduje się konieczności zmian w uchwałach definiujących politykę mieszkaniową gminy, o których mowa w art. 21 ust 1 Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego.

Określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3 ustawy o rewitalizacji.

Równoległe do opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji tworzono uchwałę dotyczącą powołania i funkcjonowania Komitetu Rewitalizacji, dzięki czemu zapewniona została spójność.

V.2. Zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji stanowią Załącznik do GPR.

Nie ma konieczności wprowadzania zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego istnieje konieczność poprawy rozdziału 1.9. Tereny wymagające przekształceń i rehabilitacji i wpisanie tam obszaru zdegradowanego i rewitalizacji w gminie .

Dla gminy nie opracowano jeszcze planu ogólnego.

Nie przewiduje się uchwalania miejscowego planu rewitalizacji.

Na terenie gminy miejskiej Świeradów - Zdrój zidentyfikowane zostały obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzek Kwisa oraz Czarny Potok. Pierwsza z wymienionych rzek przepływa po wschodniej stronie gminy, natomiast druga przecina gminę w osi południowy zachód - północny wschód. Obszary te dotyczą w przypadku każdej z rzek szczególnego zagrożenia o średnim (1%) oraz wysokim (10%) prawdopodobieństwie wystąpienia.

V.3. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Na obszarze rewitalizacji, w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewiduje się możliwość ustanowienia na 10 lat Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 ustawy o rewitalizacji. Ustanowienie Strefy oraz dokładny zakres jej regulacji - zgodnie z dyspozycją ustawy - będzie przedmiotem odrębnej uchwały Rady Miejskiej w Świeradowie Zdrój.

Spis tabel

Tabela 1. Zestawienie wskaźników dla gminy Świeradów-Zdrój i obszaru rewitalizacji ..7	
Tabela 2 Podmioty gospodarcze zarejestrowane w REGON na 1000 mieszkańców w latach 2017-2021 w gminie Świeradów-Zdrój na tle województwa dolnośląskiego i powiatu lubańskiego	12
Tabela 3 Harmonogram wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Świeradów- Zdrój	32
Tabela 4 Karta monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji.....	33
Tabela 5 Wskaźniki oceny efektywności osiągnięcia celów rewitalizacji.	34
Tabela 6 Wskaźniki produktu i rezultatu dla przedsięwzięć rewitalizacyjnych.	34

Załącznik – Mapa kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

